

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 13/2019

1.10.2019

GRUNDER FÖR BEREDNING AV BUDGETEN 2020

Det ekonomiska nuläget

Den ekonomiska utvecklingen i Finland är svag sedan 2009. Produktionen inom samhällsekonomin började öka 2015 och var knappa fyra procent när den var som högst under första hälften av 2017. Därefter har ökningen minskat till cirka 1,7 procent (7/2019). Enligt höstens första prognoser är den ekonomiska tillväxten för hela 2019 under 1,5 procent – prognoserna är dystrare än på våren.

Enligt boksluten 2018 är årsbidraget mindre än avskrivningarna för ungefär hälften av församlingseenheterna. Minimikravet för en balanserad ekonomi är att årsbidraget är lika stort som avskrivningarna. Från och med 2009 har intäkterna från kyrkoskatten sjunkit med i genomsnitt något över en procent per år (i penningvärdet 2018). Trots de positiva prognoserna minskade skatteredovisningarna för 2018 med knappa två procent. När skatteredovisningarna för 2019 görs följs nu första gången den nya lagen om skatteredovisning och därför är skatteredovisningarna inte jämförbara med motsvarande tidpunkt i fjol.

Om skatteredovisningarna 2019

Den kyrkoskatt som redovisats fram till augusti är mindre än tidigare vid samma tidpunkt. Enligt ett meddelande som Skatteförvaltningen har skickat till församlingarna (9.9.2019) finns det flera orsaker till detta. Enligt den nya lagen om skatteredovisning slutförs beskattningen flexibelt och skatteåterbärningar har betalats redan i augusti och september. Beloppen har dragits av från redovisningarna. Redovisningarna av kyrkoskatt har också minskat på grund av det ändrade förskottsinnhållningsförfarandet som innebar en övergång till ett förskottsinnhållningssätt som grundar sig på en årsinkomstgräns samtidigt som skattekortet för biinkomst slopades. Från årets början är de ackumulerade förskottsinnhållningarna mindre än tidigare. Om de skattskyldiga inte ändrar sina förskottsinnhållningar görs innehållningen för resten av året utifrån tilläggsprocenten och då ökar skatten som ska redovisas. Problemen med anmälningar i anslutning till ibruktagandet av inkomstregistret har också minskat de influtna förskottsinnhållningarna i början av året. Förskottsinnhållningarna som var mindre än väntat i början av året förväntas återgå till skattetagarnas redovisningar i slutet av 2019 och under 2020.

En jämförelse av skatteredovisningarna med motsvarande tidpunkt föregående år ger inte en sann bild av mängden redovisningar under början av året och utifrån den kan en bedömning av hela året inte göras. Som hjälp för bedömningen har Kyrkostyrelsen publicerat en beräkningstabell i Sacrista. Tabellen innehåller de beräknade skatteåterbärningarna och restskatterna samt deras påverkan på redovisningarna. (Sacrista: *Första sidan – Förvaltning och ekonomi – Församlingsekonomi – Kyrkoskatt*). Efter redovisningarna för augusti förutspås att kyrkoskattens belopp ökar med högst två procent i hela kyrkan. Skillnaderna mellan olika församlingar är stora och varje församlingseenhet måste själv göra sina egna bedömningar.

Prognoser för 2020

Enligt de första prognoserna hösten 2019 har helhetsproduktionens tillväxtprognos för i år beräknats och den är i genomsnitt 1,3 procent. Medeltalet för prognoserna 2020 har sjunkit till 0,9 procent. Jämfört med situationen för ett år sedan är prognoserna ungefär en halv procentenhet lägre. Inflationen förväntas ligga på cirka 1,1 procent 2020. Ökningen i konsumentpriserna 2020 är endast något högre – 1,4 procent. Inkomsterna förväntas stiga. Enligt prognosen ökar inkomstnivån 2020 med nästan tre procent och 2020 är ökningen på samma nivå. Antalet arbetslösa förväntas minska ytterligare, dvs. arbetslöshetsgraden förutspås vara 6,5 procent för 2020 och 6,4 procent för 2021.

Kyrkoskatt och medlemsantalets utveckling

Kyrkoskatten påverkas förutom av den allmänna ekonomiska utvecklingen även av ändringar i skattegrunderna, sysselsättningsläget, kyrkoskattesatsen, summan av församlingsmedlemmarnas förvärvsinkomster och antalet medlemmar som har förvärvsinkomster. Även om den totala ekonomins volym minskar, stöder en högre inkomstnivå och en minskad arbetslöshetsgrad intäkterna från kyrkoskatten.

Kyrkostyrelsen har beställt en uppdatering av kyrkoskatteprognosen för enskilda församlingar som gjordes för ett år sedan. Prognosen blir färdig i oktober efter att Statistikcentralen har publicerat de kommunspecifika befolkningsprognoserna. Prognosen skickas till församlingarna via e-post.

Församlingarna kan själva bedöma kyrkoskattens utveckling genom att utnyttja Skatteförvaltningens statistikdatabas (vero2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/Vero/). Ur databasen kan man bland annat få fram de egna församlingsmedlemmarnas förvärvsinkomst- och skatteuppgifter enligt olika klassificeringar. Tjänsten innehåller för närvarande uppgifter från skatteåren 2014–2017. Uppgifterna för skatteåret 2018 läggs ut i databasen i december.

Statlig finansiering

Lagen om statlig finansiering till den evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter trädde i kraft i början av 2016 och samtidigt slopades församlingarnas samfundsskatteandel. Enligt lagen beviljas församlingarna finansiering på 114 miljoner euro ur statsbudgeten för sina lagstadgade samhällsuppgifter. Till dessa uppgifter hör begravningsverksamheten, folkbokföringen och underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre.

I regeringens budgetförslag för 2020 anslås 115,7 miljoner euro för evangelisk-lutherska kyrkans samhälleliga uppgifter. I förslaget har en indexförhöjning på 1,5 procent beaktats. Finansieringen betalas ut till Kyrkans centralfond. Det föreslås att principerna för hur centralfonden fördelar den statliga finansieringen inte ändras. Kyrkomötet beslutar om fördelningen av indexförhöjningen i november.

I fjärde paragrafen i finansieringslagen föreskrivs att Kyrkans centralfond ska lämna undervisnings- och kulturministeriet den information som ministeriet bestämmer och som behövs för uppföljningen av kostnaderna för de uppgifter som avses i lagen. För att lämna informationen använder Kyrkans centralfond de sammanräknade kostnadsuppgifter som kan utläsas av församlingarnas ekonomiska statistik. I församlingarna ska kyrkostyrelsens anvisning om kostnadsfördelning i bokföringen följas noggrant. Revisorererna uppmanas granska att församlingen har bokfört och uppgett kostnaderna enligt anvisningarna.

Avgifter till kyrkans centralförvaltning

Avgiften till Kyrkans centralfond, 6,5 procent (förslag)

Grundavgiften till Kyrkans centralfond, som beräknas på den kalkylerade kyrkoskatten, sänktes 2018 med en procentenhet till 6,5 procent. Ingen ändring föreslås i avgiften för 2020.

Pensionsfondsavgiften, 5 procent (förslag)

Pensionsfondsavgiften, som beräknas på kyrkoskatten, höjdes till fem procent för 2018. Avgiften har varit oförändrad och ingen ändring föreslås för 2020.

Beräkning av storleken på församlingens fondavgifter

Församlingarna kan redan på förhand beräkna storleken på avgiften till centralfonden och pensionsfonden. Båda avgifterna grundar sig på kyrkoskatten skatteåret 2018. Förhandsuppgifter om församlingarnas kyrkoskatt för skatteåret 2018 är tillgängliga på Tjänster för skattetagare, under Statistiker -> Uppgifter om redovisning enligt debitering för skatteåret 2018 (skatt.fi/skattetagare). De slutgiltiga uppgifterna offentliggörs när beskattningen har färdigställts i slutet av oktober. Den kalkylerade kyrkoskatten beräknas så att församlingens kyrkoskatteintäkt för skatteåret 2018 divideras med församlingens kyrkoskatteprocent för 2018.

Kyrkomötet fattar beslut om storleken på båda avgifterna i november.

Beskattningskostnader

Enligt 30 § i lagen om Skatteförvaltningen betalar församlingsenheterna 3,4 procent av Skatteförvaltningens omkostnader som beskattningskostnader. I statens budgetproposition 2020 ökar Skatteförvaltningens omkostnader med cirka 1,3 procent. Utifrån detta ökar församlingarnas andel av beskattningskostnaderna till sammanlagt cirka 13,9 miljoner euro. Kostnadsandelen tas ut av församlingarna i fyra omgångar i samband med periodredovisningarna i mars, juni, september och december.

Lönekostnader

Kyrkans nuvarande tjänste- och arbetskollektivavtal gäller fram till den 31 mars 2020. Det nya avtalet förhandlas fram och ingås före detta datum. Budgeten måste upprättas utan uppgifter om kommande lönejusteringar.

Med beaktande av den allmänna ekonomiska utvecklingen är det dock skäl att efter övervägande reservera cirka 1–2 procent i lönekostnader. Det finns inte ännu heller någon lösning på en eventuell fortsatt minskning av semesterpengarna. Budgeten ska upprättas så att semesterpengarna betalas till fullt belopp i enlighet med kyrkans tjänste- och arbetskollektivavtal.

Lönebikostnader

Pensionsavgifter

Församlingsarbetsgivarnas pensionsavgift föreslås bli 21,0 procent. I avgiften har en sänkning på 0,4 procentenheter som konkurrenskraftsavtalet kräver beaktats. Arbetstagarens pensionsavgift ökar med 0,4 procentenheter och är 7,15 procent av lönerna för personer under 53 år och personer som fyllt 63 år. För personer mellan 53 och 62 år är avgiften 8,65 procent av lönerna. I Kevas debitering slås arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsavgiftsprocenter ihop. Arbetstagarnas genomsnittliga pensionsavgift i kyrkans pensionssystem är 7,7 procent. Den lönebaserade pensionsavgiften som debiteras av församlingarna 2020 är oförändrad, dvs. 28,7 procent (21,0 + 7,7). Avgiften är slutgiltig och församlingen antingen vinner eller förlorar beroende på personalens åldersstruktur. Avgiftsprocentsatserna är obekräftade.

Övriga lönebikostnader

Bland andra Kommunförbundet och Näringslivets centralförbund har publicerat uppskattningar av arbetsgivarens sjukförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter. De slutliga besluten fås i november. År 2020 beräknas arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift öka till 1,34 procent (0,77 procent 2019). Arbetsgivarens arbetslöshetsavgift beräknas vara 0,45 procent upp till lönesummans gräns 2 086 500 euro och 1,7 procent för den överstigande delen (0,45 procent och 2,05 procent 2019). De övriga arbetsgivaravgifterna är i medeltal cirka 0,8 procent.

Alla lönebikostnader är då sammanlagt cirka 24,3 procent.

Kostnader för byggnadsunderhåll

Kostnaderna för fastighetsunderhåll ökade från cirka 1,3 procent 2018 till 2,6 procent under det andra kvartalet i år. Statistiken från det senaste kvartalet visar att den kostnadspost som ökade mest inom fastighetsunderhållet var elkostnaderna, 9,9 procent. Reparationskostnaderna och uppvärmningskostnaderna ökade med 2,6 procent. Kostnaderna för avfallshantering ökade med 1,5 procent, kostnaderna för skötsel av områden utomhus med 1,4 procent och förvaltningskostnaderna med 1,3 procent. Vatten- och avloppsvattenkostnaderna steg med 1,2 procent och drifts- och servicekostnaderna med 0,7 procent. Städskostnaderna var på samma nivå som i fjol. (Källa: Statistikcentralen, Finlands officiella statistik (FOS): *Kostnadsindex för fastighetsunderhåll [webbpublikation] stat.fi*)

Om redovisningen av budgetanslag till missionsorganisationerna

Kyrkostyrelsen upprätthåller en kontinuerlig dialog med missionsorganisationerna och Kyrkans utlandshjälp. Organisationerna önskar att församlingarna meddelar om understöd som beviljats organisationerna genast när besluten har fattats. Det här skulle ge organisationernas ekonomiplanering en säkrare grund. Detta önskemål från organisationernas sida skulle bäst uppfyllas om församlingarna redan vid budgeteringen beslutar hur bidragsanslaget fördelas mellan organisationerna. En rekommendation om fördelningen av budgetanslagen till kyrkans missionsorganisationer har publicerats i Sacrista: <https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/tilastot-ja-asiakirjat/lahetystyon-ja-kansainvalisen-avustustoiminan-tilastoja>

Ekonomiska understöd till församlingarna

Vi vill påminna församlingsenheterna om att fördelningsgrunden för understöd för komplettering av skatteinkomsterna ändrades 2018. Beloppet av understöd för komplettering av skatteinkomsterna per församlingsenhet bestäms utifrån en kalkyl. Inga nya ändringar kommer att göras i beräkningsgrunderna.

Församlingen kan dessutom ansöka om understöd enligt prövning. Närmare information och anvisningar finns i Sacrista: Ekonomi och förvaltning – Centralfonden – Understödssystemet.

Övrigt att beakta

Församlingarnas ekonomiska rörelsefrihet har minskat betydligt under de senaste tio åren. Under denna period har medlemsantalet minskat med över 500 000 personer (-13 procent) och intäkterna från kyrkoskatten med nästan 100 miljoner euro (-10 procent). Båda har minskat kontinuerligt och beträffande medlemmarna har minskningen blivit snabbare. Senast i detta skede måste församlingarnas strategi vara en verksamhet som bedrivs med allt knappare resurser. Det betyder att verksamheten måste centraliseras och en del arbetsformer slopas. I en stor del av församlingarna är de likvida medlen dock fortfarande på god nivå och det finns inget behov av hastiga lösningar. Det finns goda förutsättningar för en noggrann beredning av strategin.

Grunden för skötseln av ekonomin i offentliga samfund är ekonomisk balans. I praktiken uppvisar ekonomin alltid ett överskott eller ett underskott, men på lång sikt bör den i genomsnitt vara i balans. I ekonomiplaneringen ska man beakta församlingens rådande ekonomiska situation och dess överskott eller underskott. Den mest användbara indikatorn på ekonomisk balans är årsbidraget i förhållande till kommande investeringar och genomsnittliga årliga låneamorteringar. För att kunna bedöma årsbidragets tillräcklighet i en församling finns det skäl att göra upp en plan med överslagskalkyler över kommande grundrenoveringar, nyinvesteringar och låneamorteringar för minst fem år framåt.

I församlingar där budgeten för 2020 hotar uppvisa underskott, eller där årsbidraget inte räcker till för att täcka kommande investeringar och låneamorteringar, ska man utarbeta en plan för balansering av ekonomin som sträcker sig åtminstone över tre år. Under denna tid måste balans skapas i ekonomin.

En församling kan anses befinna sig i allvarliga ekonomiska svårigheter om det finns ett ackumulerat underskott i balansräkningen. Läget är mycket allvarligt om räkenskapsperiodens resultat har varit negativt under två eller flera år. Det är också viktigt att se till att de likvida medlen är tillräckliga. Om de räcker till för mindre än 60 dagar bör man försöka korrigera situationen. Församlingarna har ännu relativt litet skulder. Det finns dock ett antal församlingar där den relativa skuldsättningen är över 50 procent. Detta är ett av gränsvärdena för en kriskommun. Nyckeltalet beskriver skuldbeloppets förhållande till verksamhets- och skatteintäkterna. Utvecklingen av nyckeltalet Relativ skuldsättning bör följas upp regelbundet.

Om en församling befinner sig i ekonomiska svårigheter bör åtgärder för balansering av ekonomin vidtas omedelbart. Församlingens tjänstemannaledning (kyrkoherden och ekonomichefen) ska föra en öppen och konstruktiv dialog med såväl de förtroendevalda som de anställda om metoderna för balansering av ekonomin. För att sanera ekonomin rekommenderas både att man minskar antalet fastigheter och gallrar i drifts- och underhållskostnaderna och att man hittar lösningar som minskar personalkostnaderna. Senast i det här skedet blir det aktuellt att göra upp en fastighetsstrategi. Överföringar av anställda till deltid och delaktiggörande av frivilligarbetare ska också ses som alternativ. Om man vill minska personalen är det bäst att utnyttja situationen när en tjänst eller befattning blir vakant. Samtidigt kan man passa på att omvärdera och bredda den kvarvarande personalens befattningsbeskrivningar och användning av arbetstiden. Om dessa åtgärder inte räcker blir man tvungen att permittera personal och som allra sista utväg välja uppsägning. Med hjälp av långsiktig personalplanering kan församlingsenheten bedriva en stabil och trygg personalpolitik.

En metod för att stärka församlingens ekonomi är att höja kyrkoskattesatsen. Verksamhetsgrunderna och de ekonomiska grunderna för höjningen bör analyseras noggrant och också presenteras så öppet som möjligt för både beslutsfattarna och församlingsmedlemmarna. Inom förvaltningen lönar det sig att först fatta beslut om de ekonomiska riktlinjerna och informera om dem. Först därefter presenteras de egentliga förslagen om kyrkoskatten och budgeten. Ju tidigare informationen går ut och ju gedignare den är, desto lättare är det att motivera medlemmarna att stödja församlingens ekonomi genom en skattehöjning.

Frågor besvaras av ekonomiplaneringschef Pasi Perander, e-post [fornamn.efternamn\(a\)evl.fi](mailto:fornamn.efternamn(a)evl.fi) eller telefon 050 349 6902.

KYRKOSTYRELSEN

Pekka Huokuna

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334